

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-173/2024-НА-СТА-ТШЗ

ТӨВ АЙМГИЙН БАЯН-ӨНЖҮҮЛ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН
ГАЗРЫН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН
ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН

Зуунмод 2024 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Аудитор Д.Бямбасүрэн

Утас: 70272287 Цахим хаяг: byambasurend@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.open.audit.mn

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2024.02.22 № 01/47
танай _____-ны № _____-т

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Төв аймгийн Баян-Өнжүүл сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Төв аймгийн Баян-Өнжүүл сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Тус байгууллага тайлант онд НДШ 927.7 мянган төгрөг, гэрэл цахилгааны зардалд 593.8 мянган төгрөгийг тус тус илүү төлсөн, Флай хай ХХК гэрээний хугацаанд ажлаа эхлүүлээгүй байхад ажлын гүйцэтгэлийн 80% буюу 46,400.0 мянган төгрөг, төрийн албан хаагчдын орон сууц барих гэрээ хийж ажлын гүйцэтгэлгүй байхад гэрээний үнийг дүнг 100% буюу 100,000,0 мянган төгрөгийг Цолмон сүндэр ХХК-д шилжүүлсэн зөрчил гаргасан нь гүйцэтгэлийн үе шатны материаллаг түвшнээс хэтэрсэн буюу санхүүгийн тайлангийн "тохиолдсон байх", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Төв аймгийн Баян-Өнжүүл сумын Засаг даргын Тамгын газар нь төрийн үйлчилгээг иргэдэд тасралтгүй, түргэн шуурхай, чанартай үйлчилгээг үзүүлэх үйл ажиллагаа явуулдаг, хууль тогтоомж, төрийн бодлого шийдвэрийг хэрэгжүүлэн сумынхаа хөгжил цэцэглэлтийн төлөө сэтгэл зүрхээ зориулан ажиллаж, төрийн үйлчилгээг иргэдэд хүргэх, шадар туслагч нь байхад оршино гэсэн зорилтыг хэрэгжүүлэн ажилласан байна.

Төв аймгийн Баян-Өнжүүл сумын Засаг даргын Тамгын газрын даргын 2023 оны 01 сарын 02-ны өдрийн Б/01 тушаалаар бүтэц орон тоо 23 байхаар баталж үйл ажиллагааг явуулж ажилласан байна. Төв аймгийн Баян-Өнжүүл сумын Засаг даргын Тамгын газар гүйцэтгэлийн

төлөвлөгөөг 8 зорилт, хэрэгжүүлэх 43 арга хэмжээтэй батлуулсан ч дүгнүүлээгүй, хэрэгжилтийг гаргаж ажиллаагүй байна.

Тайлан онд Засаг даргын Тамгын газрыг өргөтгөлийн дутууг Флай хай ХХК хийж гүйцэтгэн хүлээлгэн өгсөн байна. Төв аймгийн Баян-Өнжүүл сумын ИТХ-ын 2023 оны 6 дугаар сарын 30-ны өдрийн 5 дугаар тогтоолоор Баян-Өнжүүл сумын түүхт 50 жилийн ойг тэмдэглэн өнгөрүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь аудиторын мэргэжлийн шийдлээр тайлант хугацааны санхүүгийн тайлангийн аудитад чухал нөлөө үзүүлсэн дараах асуудлууд байна. Үүнд:

- Авлага 147,921.5 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь НДШ, гэрэл цахилгааны зардалд 1,521.5 мянган төгрөг, Флай хай ХХК-ийн дуусгаагүй ажлын гүйцэтгэлд 46,400.0 мянган төгрөг, төрийн албан хаагчдын орон сууц барих гэрээгээр 100,000.0 мянган төгрөгийг Цолмон сүндэр ХХК-д шилжүүлснээс шалтгаалжээ.
- Тайлант онд өр төлбөр 111,676.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь сумын гэр хороолол, нийтийн орон сууц, үйлчилгээний газруудыг төвлөрсөн халаалтад холбох зардлын санхүүжилтийн үлдэгдэл байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ. Тус санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал байхгүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	97,142,393.81	322,328,840.23
33	АВЛАГА	00.00	147,921,466.44
335	Бусад авлага	00.00	147,921,466.44
3351	Байгууллагаас авах авлага	00.00	147,921,466.44
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	97,142,393.81	174,407,373.79
354	Хангамжийн материал	88,292,393.81	165,557,373.79
35410	Бичиг хэргийн материал	2,221,260.00	2,749,260.00
35420	Аж ахуйн материал	39,840,268.50	89,417,248.48
35470	Бусад хангамжийн материал	46,230,865.31	73,390,865.31
35600	Мал амьтад	8,850,000.00	8,850,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,785,775,365.75	1,817,968,666.74
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,785,775,365.75	1,817,968,666.74
392	Биет хөрөнгө	1,698,905,199.20	1,731,505,166.75
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,646,123,099.62	1,673,564,699.62
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-405,281,859.94	-479,472,636.64
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	258,468,020.00	312,200,020.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-103,407,603.55	-141,899,270.31
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	112,175,299.20	136,287,699.20
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-39,691,802.14	-63,219,074.53
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	46,078,110.17	148,233,580.17
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-40,257,876.69	-41,705,143.37
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	396,699,116.00	396,699,116.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-171,999,303.47	-209,183,823.39
393	Биет бус хөрөнгө	86,870,166.55	86,463,499.99
39301	Програм хангамж	1,740,000.00	1,740,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-985,833.45	-1,392,500.01
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	86,116,000.00	86,116,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	1,882,917,759.56	2,140,297,506.97
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	78,841,523.00	111,676,600.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	78,841,523.00	111,676,600.00
413	Өглөг	78,841,523.00	111,676,600.00
4136	Бусад өглөг	78,841,523.00	111,676,600.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	78,841,523.00	111,676,600.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	1,804,076,236.56	2,028,620,906.97
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,804,076,236.56	2,028,620,906.97
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан		
		851,574,968.37	851,574,968.37
51101	Өмч: - төрийн	851,574,968.37	851,574,968.37
512	Хуримтлагдсан үр дүн	540,624,931.89	765,169,602.30
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	540,624,931.89	540,624,931.89
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	224,544,670.41
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	411,876,336.30	411,876,336.30
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	1,882,917,759.56	2,140,297,506.97

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/ төгрөгөөр /			
Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,055,330,059.00	989,721,618.96
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	176,997,600.00	176,738,199.98
120	Нийтлэг татварын бус орлого	176,997,600.00	176,738,199.98
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	176,997,600.00	158,556,400.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	0	18,181,799.98
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	878,332,459.00	812,983,418.98
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	14,540,559.00	215,676,619.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	10,671,159.00	215,676,619.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	3,869,400.00	0
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	863,791,900.00	597,306,799.98
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	863,791,900.00	597,306,799.98
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	742,166,714.77	844,018,471.55
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	550,664,935.77	713,878,221.55
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	478,399,319.63	647,789,969.78
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	197,373,665.86	312,776,753.57
210101	Үндсэн цалин	167,392,886.19	224,137,070.02
210102	Нэмэгдэл	26,482,448.87	63,447,585.97
210105	Гэрээт ажлын хөлс	3,498,330.80	25,192,097.58
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	23,204,400.03	39,246,125.62
210201	Тэтгэврийн даатгал	16,469,213.15	27,177,766.04
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,760,213.27	3,104,154.84
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,327,530.92	2,386,964.01
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	328,615.94	602,130.94
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,318,826.75	5,975,109.79
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	28,115,900.00	47,260,085.71
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,716,926.00	8,867,612.01
210302	Түлш, халаалт	23,398,974.00	38,392,473.70
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	31,557,410.00	32,913,800.00
210401	Бичиг хэрэг	1,384,000.00	2,203,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	28,603,410.00	27,341,100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,254,000.00	1,799,500.00
210404	Ном, хэвлэл	245,000.00	453,500.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	71,000.00	0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	0	76,700.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	0	1,040,000.00
2105	Нормативт зардал	260,800.00	490,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	260,800.00	490,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,617,450.00	2,661,200.00
210604	Урсгал засвар	3,617,450.00	2,661,200.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,073,700.00	5,311,800.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,073,700.00	5,311,800.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	3,961,576.00	1,760,834.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,612,654.00	403,200.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	604,800.00	604,800.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	236,848.00	0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	367,722.00	600,684.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	139,552.00	152,150.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	187,234,417.74	205,369,370.88
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	29,031,180.00	30,121,201.87
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	158,203,237.74	175,248,169.01
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	72,265,616.14	66,088,251.77
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,000,000.00	1,000,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,000,000.00	1,000,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	71,265,616.14	65,088,251.77
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	71,265,616.14	65,088,251.77
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	191,501,779.00	130,140,250.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	191,501,779.00	130,140,250.00
221001	Их засвар	191,501,779.00	111,676,600.00
222001	Хаагдсан данс	0	18,463,650.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	313,163,344.23	145,703,147.41
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	42,749,000.00	-78,841,523.00
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	1,100,000.00	0
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Бараа материал	41,649,000.00	-78,841,523.00
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	270,414,344.23	224,544,670.41

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	878,332,459.00	812,983,418.98
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	878,332,459.00	812,983,418.98
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	14,540,559.00	215,676,619.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	10,671,159.00	215,676,619.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	3,869,400.00	00.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	863,791,900.00	597,306,799.98
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	863,791,900.00	597,306,799.98
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	392,039,022.00	719,633,818.98
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	392,039,022.00	719,633,818.98
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	319,773,405.86	653,545,567.21
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	179,877,368.83	312,776,753.57
210101	Үндсэн цалин	151,108,458.47	224,137,070.02
210102	Нэмэгдэл	25,040,761.94	63,447,585.97
210104	Урамшуулал	3,498,330.80	25,192,097.58
210105	Гэрээт ажлын хөлс	229,817.62	00.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	23,664,562.03	39,848,214.53
210201	Тэтгэврийн даатгал	16,441,827.50	27,268,853.89
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,891,550.20	3,200,128.67
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,422,520.42	2,590,848.82
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	352,363.32	621,325.71
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,556,300.59	6,167,057.44
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	28,565,900.00	47,286,891.11
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,716,926.00	8,868,017.41
210302	Түлш, халаалт	23,848,974.00	38,392,473.70
210303	Цэвэр, бохир ус	00.00	26,400.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	28,292,350.00	31,546,600.00
210401	Бичиг хэрэг	1,435,000.00	2,899,500.00
210402	Тээвэр, шатахуун	22,088,350.00	23,041,100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,324,000.00	1,806,000.00
210404	Ном, хэвлэл	245,000.00	600,000.00
210405	Хөг хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,200,000.00	3,200,000.00
2105	Нормативт зардал	600,000.00	473,500.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	600,000.00	473,500.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	6,000,000.00	4,407,200.00
210604	Урсгал засвар	6,000,000.00	4,407,200.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,773,700.00	5,311,800.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,773,700.00	5,311,800.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	19,425,707.00	2,818,061.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	18,076,785.00	1,460,427.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	604,800.00	604,800.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	288,400.00	00.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	316,170.00	600,684.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	139,552.00	152,150.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	30,573,818.00	209,076,547.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	30,573,818.00	209,076,547.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	72,265,616.14	66,088,251.77
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,000,000.00	1,000,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,000,000.00	1,000,000.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	71,265,616.14	65,088,251.77
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	71,265,616.14	65,088,251.77
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	486,293,437.00	93,349,600.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	486,293,437.00	93,349,600.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	486,293,437.00	93,349,600.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	486,293,437.00	93,349,600.00
220001	Барилга байгууламж	15,448,799.00	00.00
222001	Тоног төхөөрөмж	19,997,000.00	44,464,530.00
223001	Бусад хөрөнгө	91,378,657.00	00.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	359,468,981.00	48,885,070.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-488,793,437.00	-93,349,600.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	851,574,968.37	411,892,248.30	294,126,591.76	00.00	1,557,593,808.43
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	851,574,968.37	411,892,248.30	294,126,591.76	00.00	1,557,593,808.43
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	41,418,240.10	00.00	41,418,240.10
C08	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	851,574,968.37	411,876,336.30	540,624,931.89	00.00	1,804,076,236.56
D01	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	851,574,968.37	411,876,336.30	540,624,931.89	00.00	1,804,076,236.56
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	851,574,968.37	411,876,336.30	540,624,931.89	00.00	1,804,076,236.56
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	224,544,670.41	00.00	224,544,670.41
D09	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	851,574,968.37	411,876,336.30	765,169,602.30	00.00	2,028,620,906.97

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	597,306,800.00	550,548,301.53
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	502,306,800.00	458,198,701.53
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	501,306,800.00	457,198,701.53
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	318,424,400.00	296,879,868.65
210101	Үндсэн цалин	276,686,500.00	221,656,562.08
210102	Нэмэгдэл	41,737,900.00	50,955,208.99
210104	Урамшуулал	0	24,268,097.58
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	39,803,100.00	37,998,233.77
210201	Тэтгэврийн даатгал	27,066,000.00	26,029,538.87
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,184,300.00	3,062,298.67
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,547,400.00	2,375,039.06
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	636,800.00	593,759.71
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,368,600.00	5,937,597.46
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	49,191,200.00	47,286,891.11
210301	Гэрэл, цахилгаан	10,083,300.00	8,868,017.41
210302	Түлш, халаалт	38,987,900.00	38,392,473.70
210303	Цэвэр, бохир ус	120,000.00	26,400.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	31,547,100.00	31,546,600.00
210401	Бичиг хэрэг	2,000,000.00	2,899,500.00
210402	Тээвэр, шатахуун	23,041,100.00	23,041,100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,706,000.00	1,806,000.00
210404	Ном, хэвлэл	600,000.00	600,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,200,000.00	3,200,000.00
2105	Нормативт зардал	600,000.00	473,500.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	600,000.00	473,500.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	5,407,200.00	5,407,200.00
210604	Урсгал засвар	5,407,200.00	5,407,200.00
2107	Томилолт, зочны зардал	5,466,600.00	5,311,800.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,466,600.00	5,311,800.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	5,867,200.00	2,818,061.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	4,500,000.00	1,460,427.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	604,800.00	604,800.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	288,400.00	288,400.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	320,000.00	312,284.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	154,000.00	152,150.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	45,000,000.00	29,476,547.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	45,000,000.00	29,476,547.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,000,000.00	1,000,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,000,000.00	1,000,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,000,000.00	1,000,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	95,000,000.00	92,349,600.00
222001	Тоног төхөөрөмж	95,000,000.00	92,349,600.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	597,306,800.00	597,306,799.98
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	517,306,800.00	597,306,799.98
320001	Орон нутгийн төсвөөс	517,306,800.00	597,306,799.98
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	80,000,000.00	0
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	80,000,000.00	0
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	45	45
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1
610001	Төсвийн байгууллага	1	1
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	22	22
620001	Удирдах ажилтан	6	6
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	8	8
620003	Үйлчлэх ажилтан	4	4
620004	Гэрээт ажилтан	4	4
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	22	22
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	9	9
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	8	8
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	5	5

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	14,540,559.00	197,346,865.68
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	14,540,559.00	197,346,865.68
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	6,805,360.00	197,346,865.68
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	-	15,896,884.98
210101	Үндсэн цалин	-	15,896,884.98
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	-	1,849,980.70
210201	Тэтгэврийн даатгал	-	1,239,314.96
210202	Тэтгэмжийн даатгал	-	137,830.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	-	215,809.76
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	-	27,566.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	-	229,459.98
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,032,750.00	-
210402	Тээвэр, шатахуун	1,032,750.00	-
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,772,610.00	179,600,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,772,610.00	179,600,000.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	7,735,199.00	-
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	7,735,199.00	-
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	6,805,360.00	215,676,619.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	6,805,360.00	215,676,619.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	6,805,360.00	215,676,619.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

Гурав. Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар нийт 597,306.8 мянган төгрөгийн алдаа¹ илэрснээс аудитын явцад 597,306.8 мянган төгрөгийн алдааг залрууллаа.

1. Тус байгууллага тайлант оны төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг 597,306.8 мянган төгрөгөөр тайлагнаж ирүүлээгүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-т “холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 5.1.3-д жинхэнэ хэрэгжилтийн зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлнө” гэж заасныг болон санхүүгийн тайлангийн “тохиолдсон байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

- Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т “Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна” гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

Аудитаар нийт 189,857.3 мянган төгрөгийн зөрчил² илэрснээс, 112,071.9 мянган төгрөгийн 3 төлбөрийн акт тогтоож, 46,400.0 мянган төгрөгийн 2 албан шаардлага, 31,403.4 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмж хүргүүлээ.

3.1 Төлбөрийн акт

1.Тус байгууллага тайлант онд НДШ-д 927.6 мянган төгрөг, гэрэл цахилгааны 593.8 мянган төгрөгийн нийт 1,521.4 мянган төгрөгийн илүү төлөлттэй гарсан зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.5-д “Хариуцлагатай байх”, мөн хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д “төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх”, НББТХ-ийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах” гэж заасныг болон Санхүүгийн тайлангийн “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

- Шийдвэрлэсэн нь: Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.3.8-д “Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т заасан бусад нөхцөл байдал үүссэн” гэж заасныг үндэслэн төлбөрийн акт тогтоов.

2.Тус байгууллага тайлант онд нэмэлт санхүүжилтийн дансаар дээд шатны захирагчаас орон нутгийн төрийн албан хаагчдыг орон сууцаар хангах хөтөлбөр хэрэгжүүлэхээр 100,000.0 мянган төгрөгийг ирүүлсэн байна. Гэтэл төрийн албан хаагчдын орон сууц баригдаж эхлээгүй, ямар ч ажлын гүйцэлтгүй байхад Цолмон сүндэр ХХК-д гэрээний үнийн дүнгийн 100,000.0 мянган төгрөгийг 100 хувь шилжүүлсэн зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.5-д “Хариуцлагатай байх”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.4-т “төсөл, арга хэмжээ төлөвлөсөн

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

хугацаанд бүрэн хэрэгжих боломжгүй нөхцөл үүссэн тохиолдолд гэрээ байгуулах шийдвэр гаргахгүй байх”, Засгийн газрын 2023 оны 07 дугаар сарын 19-ний өдрийн 278 дугаар тогтоолоор баталсан “Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх, төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, хянах, тайлагнах журам”-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.8.13-т “Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн төсвийн хөрөнгө оруулалтын санхүүжилтээр санхүүжих төсөл, арга хэмжээний урьдчилгаа төлбөрийн нийт хэмжээ нь тухайн онд батлагдсан нийт санхүүжилтийн 30 хувиас ихгүй байна” гэж заасныг болон Санхүүгийн тайлангийн “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

- Шийдвэрлэсэн нь: Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.3.8-д “Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т заасан бусад нөхцөл байдал үүссэн” гэж заасныг үндэслэн төлбөрийн акт тогтоов.

3.Тайлант онд Төв аймгийн Засаг даргын 2023 оны 01 дүгээр сарын 20-ний өдрийн Б/02 тоот “Төрийн албан хаагчдын ангилал зэрэглэл цалин хөлсийг шинэчлэн тогтоож, орон нутгийн нэмэгдэл олгох тухай” захирамж, Баян-Өнжүүл сумын Засаг даргын 2023 оны 01 дүгээр сарын 20-ны өдрийн “Төрийн албан хаагчдын ангилал, зэрэглэл шинэчлэн тогтоож орон нутгийн нэмэгдэл олгох тухай ” Б/03 захирамжаар Улс төрийн 5 албан хаагчийн орон нутгийн нэмэгдэлд 9,682.5 мянган төгрөг олгосон зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.5-д “Хариуцлагатай байх”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.3-т “хууль тогтоомжид зааснаас өөр хэлбэрээр тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, дэмжлэг олгох”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1-д “Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ”, Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн 489 дүгээр “Тогтоолд нэмэлт оруулж, тогтоолын хавсралтад нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай” тогтоол, 2018 оны 12 дугаар сарын 19-ний өдрийн 382 дугаар “Журам батлах тухай” тогтоол болон Санхүүгийн тайлангийн “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

- Шийдвэрлэсэн нь: Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.3.8-д “Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т заасан бусад нөхцөл байдал үүссэн” гэж заасныг үндэслэн төлбөрийн акт тогтоов.

4.Тайлант онд ЗДТГ-ын даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн Б/36 тоот “Үр дүнгийн урамшуулал олгох тушаалаар” ажилд ороод удаагүй байгаа Б.Нямсүрэнд үр дүнгийн урамшуулал 100% буюу 868,000.0 мянган төгрөг олгосон зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.5-д “Хариуцлагатай байх”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.3-т “хууль тогтоомжид зааснаас өөр хэлбэрээр тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, дэмжлэг олгох”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1-д “Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ” гэсэн заалт болон Санхүүгийн тайлангийн “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

- Шийдвэрлэсэн нь: Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.3.8-д “Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т заасан бусад нөхцөл байдал үүссэн” гэж заасныг үндэслэн төлбөрийн акт тогтоов.

3.2 Албан шаардлага

1.Тус байгууллага тайлант онд Флай хай ХХК-тай 2023 оны 7 дугаар сарын 03-ны өдөр №ТӨАОНӨГ/2023/2034 тоот 58,000.0 мянган төгрөгийн үнийн дүнтэй 2023 оны 7 дугаар сарын 20-нд ашиглалтад хүлээлгэж өгөх ажлын гэрээ байгуулж, ажил эхлээгүй байхад гүйцэтгэлийн 80 хувь болох 46,400.0 мянган төгрөгийг шилжүүлсэн, мөн гэрээний хугацаанд ажил хүлээлгэж өгөөгүй зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.5-д “Хариуцлагатай байх”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.4-т “төсөл, арга хэмжээ төлөвлөсөн хугацаанд бүрэн хэрэгжих боломжгүй нөхцөл үүссэн тохиолдолд гэрээ байгуулах шийдвэр гаргахгүй байх”, Засгийн газрын 2023 оны 07 дугаар сарын 19-ний өдрийн 278 дугаар тогтоолоор баталсан “Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх, төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, хянах, тайлагнах журам”-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.8.13-т “Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн төсвийн хөрөнгө оруулалтын санхүүжилтээр санхүүжих төсөл, арга хэмжээний урьдчилгаа төлбөрийн нийт хэмжээ нь тухайн онд батлагдсан нийт санхүүжилтийн 30 хувиас ихгүй байна” гэж заасныг болон Санхүүгийн тайлангийн “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.1.11-д “хууль, тогтоомж, гэрээ хэлэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал” гэж заасныг үндэслэн албан шаардлага өгөв.

2.Тус байгууллага шатахууны тайлан гаргахдаа жолоочийн тооцоо бодож байх өмнөх оны санхүүгийн аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хангаагүй зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.5-д “Хариуцлагатай байх”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1-т “Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно”, мөн хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1-д “Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ” заасныг болон Санхүүгийн тайлангийн “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.1.10-д “аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчил, түүнийг арилгахаар өгсөн зөвлөмжийг хугацаанд нь хэрэгжүүлээгүй бол” гэж заасныг үндэслэн албан шаардлага өгөв.

3.3 Зөвлөмж

2. Хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Тус байгууллага тайлант онд 5 аж ахуй нэгж байгууллагаас 31,403.4 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж, тавилга эд хогшил худалдан авсан байна.

Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.13-т “Ерөнхий гэрээний дагуу цахим дэлгүүрээс худалдан авах бараа, үйлчилгээг цахим дэлгүүрт байршуулснаас өөр этгээдээс худалдан авахыг хориглоно” гэсэн заалтыг болон Санхүүгийн тайлангийн аудитын “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Цахим дэлгүүрийн бараанаас худалдан авалт хийж байх.

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс			
							Залруулсан		Залруулаагүй	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
ЗДТГ	1	597,306.8	1	597,306.8	1	597,306.8	1	597,306.8		
Дүн	1	597,306.8	1	597,306.8	1	597,306.8	1	597,306.8		

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
ЗДТГ	7	189,857.3	4	112,071.9	2	46,400.0	1	31,403.4
Дүн	7	189,857.3	4	112,071.9	2	46,400.0	1	31,403.4

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс тагталзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1				1		
	НИЙТ	1	1				1		

Монгол улс, Төв аймаг, Зуунмод сум
6 дугаар баг, Төрийн захиргааны 2 байр
Утас: +976 70272582, +976 70273204
И –мэйл: tuv@audit.gov.mn, Вебсайт: www.audit.mn